

ADVIES
Algemene Raad
30 maart 2006
AR/PCA/ADV/010

Advies over het voorontwerp van onderwijsdecreet XVI

Advies over het voorontwerp van onderwijsdecreet XVI

1 Situering

Op 14 maart vroeg de minister van Werk, Onderwijs en Vorming aan de Vlor advies over het voorontwerp van onderwijsdecreet XVI. Het advies volgt bijna overal de structuur van het voorontwerp van decreet.

De Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad keurde dit advies goed op 30 maart 2006, 26 leden stemden voor de tekst van het advies, 1 lid stemde tegen.

2 Vooraf

De Vlor betreurt dat de onderhandelingen met de koepels van inrichtende machten en het Gemeenschapsonderwijs en de vakbonden van het personeel van het onderwijs parallel zijn gelopen met de voorbereiding van dit advies.

Tijdens de onderhandelingen voegde de overheid aan het voorontwerp nieuwe voorstellen toe over nieuwe thema's. Wat gebeurt er in dat geval met de adviesbevoegdheid van de Vlor?

Heel wat bepalingen in dit voorontwerp zijn een voorafname op de resultaten van lopende discussies, zoals die over leerzorg, over samenwerkingsvormen in het deeltijds kunstonderwijs, over de procedure voor programmatie in het secundair onderwijs, ... De Vlor vindt het allesbehalve opportuun om fragmentarisch nu reeds in het decreet bepalingen op te nemen die de afloop van die discussies kunnen hypothekeren.

De Vlaamse Onderwijsraad vindt dat in een verzameldecreet als dit enkel bepalingen verantwoord zijn die noodzakelijk zijn voor een ordentelijke start van het volgende schooljaar of die correcties bevatten die nodig zijn voor de rechtszekerheid van de scholen en hun personeel.

In dit voorontwerp van decreet krijgt de regering op verschillende plaatsen machtiging om regelingen die nu in het decreet staan, te wijzigen bij besluit. De Vlor kan niet akkoord gaan met deze werkwijze: ofwel regelt de overheid een bepaalde materie bij decreet ofwel geeft zij in het decreet de machtiging om een bepaalde materie bij besluit te regelen.

De Vlor wijst de overheid nogmaals op de krappe timing voor de maatregelen die moeten ingaan op 1 september 2006.

3 Basisonderwijs

3.1 Schrapping internaten en semi-internaten uit het toepassingsgebied van het decreet basisonderwijs (Art.II 1)

De internaten, waaronder de internaten opgericht voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben (¹), kunnen niet geschrapt worden uit het toepassingsgebied van het decreet basisonderwijs omdat artikel 27 §4 van dat decreet de bijdrage regelt van de Gemeenschap in het kostgeld van leerplichtige leerlingen van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben.

3.2 Aanvullende lestijden lichamelijke opvoeding (Art.II 2 1°)

De raad vraagt om hier gewoon te spreken over 'het basisonderwijs' in plaats van over 'het kleuteronderwijs en het lager onderwijs'.

3.3 Mogelijkheid om te dispensereren of te compenseren (Art.II 11)

Deze bepaling beperkt de mogelijkheid om leerlingen in het basisonderwijs voor bepaalde leergebieden of onderdelen van leergebieden vrij te stellen of om hen compenserende activiteiten aan te bieden, tot leerlingen met een fysieke, visuele of auditieve handicap.

Dit is een voorafname op de afloop van de discussies over leerzorg. De Vlor betreurt dat de overheid hier nu een algemene maatregel neemt met verstrekkende consequenties om een beperkt aantal misbruiken te voorkomen. In afwachting van de afloop van de discussie over leerzorg moet het mogelijk blijven om te dispensereren en te compenseren zoals nu.

De Vlor vraagt de schrapping van deze bepaling.

3.4 Herstructurering (Art.II 17)

De overheid verwijst hier naar de definitie van herstructurering. In de rand van deze bepaling merkt de Vlor op dat de definitie van herstructurering zo complex is, dat ze aanleiding geeft tot interpretatieproblemen.

3.5 Administratieve omkadering type 5 (Art.II 25)

Twee scholen type 5 van het Gemeenschapsonderwijs hadden geen basisenveloppe voor administratieve omkadering. Hun administratieve omkadering krijgt nu ook een rechtsgrond. De Vlor steunt deze maatregel.

---

¹ Zie art. 21 van het Koninklijk besluit van 20 augustus 1957 houdende coördinatie van de wetten op het lager onderwijs, waar art. 27 §4 van het decreet basisonderwijs naar verwijst.

4 Secundair onderwijs

4.1 Actualisering schoolpactwetgeving (Art. III 2 tot 8)

De Vlor wil dat de centra voor volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs uitdrukkelijk onder het toepassingsgebied blijven van de schoolpactwet. Dit blijkt niet altijd even duidelijk uit de nieuwe redactie van de tekst. Enkele bepalingen zijn ook niet van toepassing op de CVO's, zoals die over de begeleiding door het CLB, over de participatie op school en over GOK en de lokale overlegplatformen. Ook dat moet uitdrukkelijk blijken uit de nieuwe redactie van de tekst.

4.2 Aanpassingen aan onderwijsdecreet II

4.2.1 Wijziging van de definitie van regelmatige leerling (Art.III 10 en 15)

Art.III 10 herdefinieert het begrip 'regelmatige leerling' in twee opzichten.

Voor leerlingen die 91 dagen gewettigd afwezig zijn, moet geen aanvraag meer worden ingediend om het statuut van regelmatige leerling te behouden. De Vlor heeft geen probleem met deze wijziging.

Daarnaast wordt het begrip regelmatige leerling verruimd tot leerlingen die werken op basis van een geïndividualiseerd project. Art.III 15 voorziet een alternatieve certificering voor deze jongeren: een attest van verworven competenties.

Deze bepaling loopt vooruit op de afloop van de discussies over leerzorg. De certificering van leerlingen met een geïndividualiseerd curriculum is een belangrijk punt in die discussie die niet is afgerond. De Vlor vindt principieel dat leerlingen waarvan het individueel curriculum leidt tot dezelfde leerresultaten als het gemeenschappelijk curriculum toch een diploma moeten kunnen halen.

Volgens de Vlor is het geen probleem dat de leerlingen uit het ION - project meetellen als regelmatige leerling en dat zij een attest verwerven van verworven competenties, op voorwaarde dat deze mogelijkheid uitdrukkelijk beperkt blijft tot de leerlingen in het ION - project.

De Vlor wijst op een probleem met de benaming van dat attest. In het BuSO en in het deeltijds secundair onderwijs gebruikt de regelgeving het begrip 'verworven bekwaamheid'. Hier zou de decreetgever nu een begrip 'verworven competenties' toevoegen. De Vlor vraagt om hier, omwille van de eenvormigheid, eveneens het begrip 'verworven bekwaamheid' te gebruiken.

Voor de toepassing van dit artikel is een verslag nodig van het CLB waarmee de school voor secundair onderwijs samenwerkt. Deze bepaling is in strijd met de vrijheid van de ouders om zelf een CLB te kiezen als zij niet akkoord gaan met het CLB waarmee de school samenwerkt. Bovendien behoort het niet tot de taak van het CLB om een individueel leerprogramma uit te tekenen. Dat is de taak van de klassenraad.

4.2.2 Schoolreglement (Art.III 14 en 16)

Het schoolreglement was al verplicht in het secundair onderwijs, met uitzondering van de deeltijdse vorming. De Vlor staat positief tegenover de opname van deze verplichting in het decreet en de uitbreiding van het toepassingsgebied naar de centra voor deeltijdse vorming. De Vlor vraagt om hiervoor het begrip 'centrumreglement' te gebruiken.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat de BuSO scholen onder de toepassing van de bepalingen over het schoolreglement vallen. De Vlor vraagt om dit uitdrukkelijk in de tekst van het decreet op te nemen. Hij drukt in dit verband zijn bezorgdheid uit over de participatie van de leerlingen in het BuSO

De Vlor vindt dat uit de redactie van het voorontwerp op dit punt duidelijk moet blijken dat de centra voor volwassenenonderwijs niet onder het toepassingsgebied van deze bepalingen over het schoolreglement vallen.

4.3 Aanpassingen aan het decreet houdende diverse bepalingen SO en BaO

4.3.1 Programmatie (Art.III 20 en 22)

Deze bepalingen zijn volgens de Vlor een voorafname op de afloop van de besprekingen over de nieuwe aanpak van de programmaties in het secundair onderwijs. De Vlor wil zich uitspreken over het rapport van de besprekingen met de overheid, vóór dit wordt omgezet in een nieuwe regelgeving. Hij betreurt dat de overheid nu al punctuele wijzigingen doorvoert, voor er een consensus is over het geheel.

Art.III 20 somt criteria op voor de beoordeling van programmaties. Eén van die criteria is 'het in de school bestaande studieaanbod'. De Vlor vraagt om dit criterium te vervangen door 'het in de scholengemeenschap bestaande studieaanbod'.⁽²⁾

Art. III 22 creëert ruimere programmatiemogelijkheden voor specifieke studierichtingen. De Vlor vraagt dat de studierichtingen Hotel TSO, Restaurant keuken BSO en Toerisme TSO een specifiek karakter krijgen.

4.3.2 Opname van scholen voor buitengewoon secundair onderwijs in de scholengemeenschappen

De Vlor steunt de mogelijkheid om de voordelen die een scholengemeenschap geniet uit te breiden tot de instellingen van het buitengewoon secundair onderwijs die toetreden tot de scholengemeenschap, op voorwaarde dat de mogelijkheid tot overdracht van uren wederzijds is. (Art.III 23)

BuSO scholen zijn al lang vragende partij voor een sluitende en soepele regeling voor de functies van technisch adviseur en technisch adviseur coördinator. De Vlor vindt dat BuSO-scholen die tot een scholengemeenschap toetreden, dezelfde regeling moeten krijgen als de andere secundaire scholen van de scholengemeenschap. (Art.III 24 en 29)

Bij de introductie van het ondersteunend personeel in het Buso is bepaald dat de BuSO-scholen in een eerste fase van toetreding hun omkadering voor ondersteunend personeel in

---

² De algemene vergadering stemde over deze alinea: 15 leden stemden voor het behoud van de alinea, 8 leden stemden tegen en 4 leden onthielden zich bij de stemming.

stand houden. In het decreet staat niet waar de nodige punten om die omkadering te garanderen vandaan komen. De Vlor kan niet aanvaarden dat de scholengemeenschappen, die zelf al 5% van hun punten hebben moeten inleveren, deze punten zouden moeten leveren. (Art.III 17 en 25 tot en met 27)

4.4 De wet betreffende het buitengewoon en het geïntegreerd onderwijs

De Vlor onderschrijft het voornemen van de regering om de organisatie en de structuur van het BuSO een decretale rechtsgrond te geven.

Het mag niet de bedoeling zijn om te raken aan de ontwikkelingsdoelen, handelingsplannen en vrijheid van onderwijs. Volgens de Vlor mag deze bepaling niet meer zijn dan een rechtsgrond voor wat nu in het KB van 1978 staat. Het kan niet de bedoeling zijn dat de regering de duur van de opleidingsvormen bepaalt. Dit is in het BuSO een bevoegdheid van de klassenraad. (Art.III 31)

De Vlor onderschrijft het voornemen om de lesuren in de integratiefase van opleidingsvorm 3 te verminderen van 500 naar 450 lesuren, omdat dat tegemoet komt aan de vraag van veel BuSO-scholen. (Art.III 36)

4.5 Andere bepalingen over het buitengewoon secundair onderwijs (Art.III 39)

De overheid voegt met deze bepaling in het BuSO een regeling in voor de lesopdracht van de directeur van het buitengewoon onderwijs die analoog is met de regeling in het buitengewoon basisonderwijs.

De Vlor vindt principieel dat om te bepalen of een directeur van een school voor buitengewoon onderwijs een lesopdracht krijgt of niet, elke GON-leerling moet meetellen, vanaf de eerste leerling in GON-begeleiding, en niet pas als de school 10 GON-leerlingen begeleidt.

5 Volwassenenonderwijs

5.1 Studiegebied Mode (Art.IV 1)

Dit artikel regelt wel de invoering van het studiegebied Mode. Maar er is op dit ogenblik geen decretale basis om dit studiegebied ambtshalve toe te kennen aan de centra die nu de overeenkomstige opleidingen 'Kleding' organiseren en de nodige concordanties voor het personeel zijn niet voorzien.

5.2 Studiegebied NT2 niet langer toegankelijk voor voltijds leerplichtige leerlingen (Art. IV 2)

De Vlor stelt vast dat deze mogelijkheid duidelijk beantwoordt aan een behoefte. De groep die nu een beroep doet op deze mogelijkheid, is veel ruimer dan de doelgroep van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers. Het gaat bijvoorbeeld ook over voltijds leerplichtige leerlingen die niet meer terecht kunnen in het onthaalonderwijs of om Franstalige leerlingen die niet terecht kunnen in het onthaalonderwijs.

De Vlaamse Onderwijsraad kan de schrapping van deze mogelijkheid enkel aanvaarden op voorwaarde dat deze behoefte elders kan opgevangen worden en dat de expertise die de centra voor volwassenenonderwijs hiervoor opbouwden, niet verloren gaat.

5.3 Diploma hoger onderwijs voor sociale promotie (Art.IV 3 en 5)

De Vlor steunt deze maatregel. Hij signaleert wel een probleem met de agogische bijscholing orthopedagogie. Het diploma zou niet meer toegekend worden omdat de opleiding onvoldoende uren omvat. Deze opleiding is erkend door de administratie gezondheidszorg van de Vlaamse Gemeenschap als vereiste kaderopleiding voor de uitoefening van de functie van hoofdverpleegkundige. Deze koppeling van deze opleiding aan die erkenning moet mogelijk blijven.

5.4 Deeltijds kunstonderwijs (Art.IV 7, 8 en 9)

De visievorming over samenwerkingsvormen in het deeltijds kunstonderwijs is momenteel in volle ontwikkeling. Het is dus voorbarig om nu al de samenwerking tussen de vier studierichtingen te bestempelen als een fusie. Dit is een voorafname die de visievorming over samenwerkingsvormen ongewenst in een bepaalde richting stuurt. We pleiten ervoor voldoende ruimte te laten om de samenwerkingsformules in hun totaliteit te bekijken en te werken aan een consensus in de sector.

De Vlor vraagt om deze artikelen te schrappen. Zij zijn niet noodzakelijk voor een ordentelijke start van volgend schooljaar.

Om de rechtszekerheid van het personeel en de scholen voor deeltijds onderwijs te garanderen, vraagt de Vlor om een decretale basis te creëren voor de programmatie van middelbare graden in een nieuw filiaal. Deze programmatie is bij omzendbrief toegestaan sinds september 2003.

6 De centra voor leerlingenbegeleiding

6.1 Kwaliteitszorg centra voor leerlingenbegeleiding (Art.V 1, 3, 8 en 9 en Art.VI 1)

In de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) worden twee verschillende systemen van kwaliteitszorg gebruikt: enerzijds het systeem van doorlichting door de inspectie en anderzijds een systeem van zelfevaluatie en visitatie. In onderwijsdecreet XVI poogt de overheid de overlappingsen tussen beide systemen weg te werken.

Volgens de Vlor zou de overheid hier beter een keuze maken: ofwel een systeem waarbij de kwaliteitszorg een opdracht is van de inspectie, ofwel een systeem van zelfevaluatie en visitatie. Door beide systemen samen te gebruiken, zullen er altijd overlappingsen blijven. Overlappingsen die aanleiding geven tot planlast en een onnodige stijging van de werkdruk.

Indien beide systemen toch naast elkaar blijven bestaan, vraagt de Vlor om de bevoegdheden van de inspectie te beperken tot een formele controle op de erkennings-, subsidiërings- en financieringsvoorwaarden van de centra. De Vlor vraagt om dan ook duidelijkheid te brengen in de opdrachten voor de centra bij de visitatie enerzijds en bij de doorlichting anderzijds.

De Vlor vraagt aan de overheid om de proefvisitaties grondig te evalueren, vóór zij dit systeem bij decreet aan de centra oplegt.

Visitatie behoort tot de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de centra. Ze gaat na of het kwaliteitshandboek en het kwaliteitsplan voldoen aan de gestelde voorwaarden en baseert zich op de zelfevaluatie van de centra. De overheid kan dit systeem van kwaliteitszorg opleggen. Zij kan minimumvoorwaarden opleggen voor de samenstelling van de visitatiecommissies. Maar het lijkt de Vlor een vorm van overregulering om aan de Vlaamse Regering bovendien de opdracht te geven om de precieze samenstelling van die visitatiecommissies en de wijze waarop het protocol tot stand komt, te bepalen.

Het voorontwerp van decreet bepaalt dat de externe beoordeling moet gebeuren op basis van een protocol dat openbaar wordt gemaakt. De Vlor vindt dat het voorontwerp hier moet verduidelijken dat het visitatierapport openbaar is.

Het is volgens de Vlor niet mogelijk dat de centra vanuit hun eigen werkingsmiddelen deze visitaties financieren. Visitatie om de drie jaar is volgens de Vlor ook veel te snel. Een visitatie om de zes jaar volstaat.

Het voorontwerp van decreet bepaalt wie moet betrokken worden bij de processen van interne en externe kwaliteitszorg: leerlingen, scholen, ouders en externe deskundigen uit het beroepsveld. Volgens de Vlor ontbreekt hier het personeel van de centra.

De zelfevaluatie behoort volgens de Vlor tot de autonomie van de centra. Volgens de Vlor kunnen de centra hun zelfevaluatie uitvoeren op basis van kaders die ze zelf kiezen.

6.2 Ervaringsdeskundigen

De overheid had in gesprekken met de CLB-sector in het vooruitzicht gesteld om in onderwijsdecreet XVI mogelijkheden te scheppen in de centra voor ervaringsdeskundigen armoede. De Vlor betreurt dat hij hierover niets terugvindt in dit voorontwerp. Er blijft ook een probleem voor de toekomst van de interculturele medewerkers in de centra.

6.3 Rechtspositie van de minderjarige (Art.V 2)

Het voorontwerp van decreet voert een vermoeden in dat de minderjarige van 12 jaar of ouder in staat is tot een redelijke beoordeling van zijn belangen. De Vlor vindt het goed dat deze leeftijd gelijkgetrokken wordt voor integrale jeugdzorg en CLB.

Het decreet zegt echter niets over de formele vereisten om dit vermoeden te weerleggen. Op die manier blijft rechtsonzekerheid bestaan in hoofde van alle betrokkenen. Ook en vooral voor leerlingen met specifieke onderwijsnoden kan dit problemen stellen.

6.4 Nieuwe financieringsbron NICO (Art.V 4, 5 en 6)

De Vlor onderschrijft het voornemen om een structurele financiering te voorzien voor NICO. Maar hij stelt zich vragen over de resultaten van de werking van het project en de concrete bruikbaarheid van die resultaten. De Vlor hecht veel belang aan de systematische informatieverstrekking aan de onderwijsparticipanten en aan regelmatige evaluatie van de vorderingen van het project.

De Vlor vraagt aan de overheid de garantie dat de financiering van NICO niet komt uit het project Zorg. De Vlor vraagt zich wel af hoe het nu staat met de informatisering en de financiering van die informatisering van de individuele centra.

6.5 Overdracht omkaderingsgewichten naar de permanente ondersteuningscellen (Art.V 7)

De Vlor vraagt om het maximum omkaderingsgewicht dat de centra kunnen overdragen aan de permanente ondersteuningscel op te trekken tot 1 omkaderingsgewicht en om de bepaling over de bovengrens voor de permanente ondersteuningscellen te schrappen.

7 Internaten

7.1 Leerlingen gewoon onderwijs in internaten buitengewoon onderwijs (Art.VIII 1)

Voortaan komen de leerlingen uit het gewoon onderwijs die in internaten voor buitengewoon onderwijs verblijven, hier ook in aanmerking voor financiering. Dit is een correctie in de geest van inclusief onderwijs. De Vlor steunt deze correctie.

7.2 Hogere oprichtingsnorm (Art.VIII 2)

De verhoging van de oprichtingsnorm is een bewarende maatregel in afwachting van een globale herziening van de regeling over de internaten. De Vlor kan met deze maatregel akkoord gaan.

7.3 Telling interne leerlingen (Art.VIII 4)

Het voorontwerp zou hier beter de term 'teldag' gebruiken, zoals in het decreet basisonderwijs.

8 Gelijke kansen

Art.VIII 8 breidt de mogelijkheid uit om voorrang te geven aan leerlingen die niet voldoen aan één van de gelijke kansenindicatoren. Voortaan kunnen niet alleen scholen, maar ook vestigingsplaatsen met minstens 10% meer dan de relatieve aanwezigheid van leerlingen die voldoen aan één van de gelijke kansenindicatoren, voorrang geven aan leerlingen die niet voldoen aan één van de gelijke kansenindicatoren. Deze uitbreiding is een antwoord op de vraag vanuit de scholen.

9 Experiment modulair beroepsonderwijs (Art.IX 2)

De Vlor vraagt zich af waarom dit experiment maar met één schooljaar verlengd wordt. Welk perspectief hebben de scholen die deelnemen aan het project? Kunnen er dit schooljaar nog nieuwe leerlingen instromen?

De Vlor vraagt om in de begroting 2007 en de begroting 2008 de nodige middelen te voorzien voor de bijkomende omkadering.

De Vlor vraagt aan de minister om het debat over modulair onderwijs snel te openen zodat tijdig een beslissing kan genomen worden over de toekomst van het modulair onderwijs.

10 Een partnership (Art.IX 3)

Dit artikel machtigt de Vlaamse regering om toe te treden tot de vzw Eun Partnership. Voor de Vlor is de meerwaarde van dit project niet duidelijk. Hij stelt vast dat elke communicatie over dit netwerk en tussen dit netwerk en de onderwijspartners in Vlaanderen ontbreekt.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter